

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrtletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Komunisti in militarizem.

Ogrska je idealna dežela komunizma, Bela Kun pa nekako božanstvo, pred katerega poklekujajo tudi naši jugoslovanski socialni demokrati. Ko se je grof Karoly kar čez noč umaknil ter izročil vlado sovjetskemu svetu, je bil vsakdo prepričan, da bo konec mažarske gospodoželjnosti. Narodnosti na Ogrskem so se nekoliko oddahnile, ker so upale, da imajo takozvani zastopniki proletariata več zmisla za pravice posameznih narodov, nego dosedanja oligarhi. Toda zmota je bila velika. Kmalu se je pokazalo, da Bela Kun ni nič drugega nego v rdečo srjaco preoblečeni Tisza. Ko je gospodarsko popolnoma izčrpal ter uničil one dele dežele, v katerih stanujejo Mažari, se mu je zahotelo po bogati Slovaški, Češki in Romunski.

Mase, ki so mu slepo sledile in ki so upale, da bodo vedno sedeje pri bogati obloženih mizi, kakor prve tedne, ko je zavladał Bela Kun, so uvidele, da se bogate žitnice in blagajne praznijo. Te mase so pričele postajati ne-

zadovoljne ter ogrožati stališče ljudskega poverjenika in diktatorja Bele Kuna.

Sam Bela Kun je moral priznati, da se pojavljajo nevarne protiaġitacije na strankinem kongresu in pa na sovjetskem kongresu. Iz ene kalamitete je Bela Kunu kmalu pomagal poverjenik za finance Julij Lengyel ter napolnil blagajne z belimi bankovci namesto z rdečimi. Toda to še ni zadostovalo. V Buđimpešti in po drugih mestih se je pričela lakota. Ljudje so se odvadili delati in hočejo živeti edinole od komunističnih idej, ki jim dovoljujejo, da jim ni treba vprašati, kaj je tvoje in kaj je moje.

In pravtako kakor je morala Nemška Avstrija, katere vlada je tudi večinoma v socialnodemokratskih rokah, mobilizirati svoje lačne in brezposelne može, ter jih poslati na slovensko Koroško, ravnotako je Bela Kun poslal svoje lačne in nezadovoljne pristaje na Slovaško, da bi tam napolnili svoje lačne želodce.

Kdor je prej poslušal razne socialno-

pravljena na to, da bo nadzornik izpremenil svoje obnašanje. In vendar mi je presunilo srce, ko sem opazovala to izpremembo. Instinktivno sem zakrila svoj obraz z rokami, ko sem opazila, da se bliža gospodu Durandu, da konča ta pogovor ali pa da ga posvari.

V tem hipu — kdo bi mogel take prikazni razlagati? — je stala pred mojimi duševnimi očmi zopet slika, ki sem jo videla v jedilnici ali o kateri sem se vsaj domisljevala, da sem jo videla. In kakor sem tedaj videla pred seboj od okolice popolnoma različen, tuj raz led, tako se je zgodilo tudi zdaj. Zopet sem imela pred seboj v medlih obrisih, ki so bili vendar skoro popolnoma jasni, štrivoglato svetlobno ploščo, skozi katero se je videl odprt hodnik; deloma ga je zakrivalo zagrinjalo. Velika moška postava je držala to zagrinjalo ter neprično gledala na svoja prsa — vsaj zdelo se mi je tako — na katera je že položil svoj tresoč se prst.

Kaj je pomenjalo to? V prvem razburjenju, ki ga je povzročil grozovit dogodek, je izginila neka nerazumljiva prikazen iz mojih misli. Toda zdaj sem imela zopet nedoločen čut groze in pričakovanja, ki je bil menda v zvezi s tem pogledom. In naenkrat sem bila prepričana, da je bila slika, ki se je prikazala v jedilnici pred mojimi očmi, posledica refleksa v steklu ali ogledalu, refleksa prizora, ki se je godil na

demokratske voditelje, kako so upili in kričali proti militarizmu, je bil skoro res prepričan o istinitosti njihovih naziranj. Vsak bajonet jim je bil — trn v očeh, da se tako izrazimo.

21. junija t. l. je pa predsednik ogrskega sovjetskega kongresa Kovacs predložil deželnemu sovjetskemu kongresu predlog za splošno mobilizacijo na Ogrskem. Svoj predlog je utemeljeval sledeče: »Deželni sovjetski kongres je prepričan, da je močna rdeča armada edino poroštvo proletarske vlade. Vsled tega odreja v interesu ojačitve rdeče armade splošno mobilizacijo delavstva in poverja vladajoči svet z izvršitvijo posameznosti . . . vladajoči svet naj si predočuje, da je mobilizacija danes naš najvažnejši življenski interes.« In ta predlog za splošno mobilizacijo so zastopniki proletariata soglasno sprejeli.

Tu vidimo prav jasno, da so socialni demokrati in vsi njihovi bratci, kakor boljševiki, špartakovci, komunisti, samo redaj nasprotniki militarizma, kadar ne gre za njihove specialne interese.

kraju, ki ga s svojimi očmi nisem mogla videti. To opazovanje se mi je zdelo važno, ko sem se domislila, kako kritičen je bil trenutek, ko sem to videla. Moški, ki prestrašen zre na svoja prsa, pet minut pred groznim dogodkom, ki je dal temu večeru svoj značaj!

Upanje, ki je bilo večje, nego obup, ki se me je ravno kar polastil; mi je dalo pogum, da sem se zopet obrnila na nadzornika.

»Ne govorite, gospod nadzornik«, sem rekla, »prosim vas za to. Ne sodite nikogar izmed naju, predno niste slišali mene. Nekaj vam moram sporočiti.«

Nadvse začudeno, nekoliko ostro me je pogledal ter me vprašal, kaj mu imam povedati; vsaj sem imela prej že priložnost. Odgovorila sem z vso strastjo obupa, da sem se še le zdaj spomnila nekega dejstva, ki je morda v zelo ozki zvezi z zločinom.

Izgledal je resno, kakor da bi se bal izgubiti svoj dragoceni čas, toda, ganjen vsled moje prošnje, v katero sem podpirala svojo zahtevo, me je odvedel v kot sobe ter me pozval, naj mu potihoma povem zadevo. Hitro sem še enkrat pogledala gospoda Duranda ter mu skušala dati poguma, ki ni mogel vsled mojega obnašanja izpregovoriti besede, ter povedala potem nadzorniku ono bližkovito prikazen, ki sem jo — kakor sem zdaj prepričana — videla v oknu ali ogledalu.

(Dalje prihodnjik.)

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje.)

(15)

„Pa vendar veste, kam so šli? Koga ste srečali in kaj ste storili, predno je prišlo do razburjenja?“

„Gospod nadzornik, jaz sem popolnoma zmešan. Šel sem nekam, nisem ostal stati v onem delu veže. Toda ničesar vam ne morem povedati z določnostjo, razen, da sem hodil naokoli ter bil večinoma med svojimi prijatelji, ko se je zaslísal vskrík, ki nas je vse nagnal v eno smer, mene pa predvsem na stran moje neveste, ki se je, kakor sem slišal, onesvetila.“

„Ali mi morete označiti kakega tujca, s katerim ste govorili, ali splih koga, ki vas je morda med tem časom videl? Hočem vam naljubo tej mali gospodični kolikor mogoče pomagati.“

„Gospod nadzornik, da se vam izročim na milost in nemilost. Nimam pičice za svojo nedolžnost, kakor o vi želite. Nedolžni imajo le malokaterikrat priče. Le storilci računajo s takimi možnostmi.“

To je bilo vse prav in dobro, samo če bi povedal v jasnem tonu in če bi se ne držal tako zelo sključno. Toda to ni bilo tako. Jaz, ki sem ga ljubila, sem čutila, da je stvar drugačna, vsled česar sem bila več ali manj pri-

Ko je bila naša slovenska Koroška v nevarnosti, ko so nemške roparske čete stale že na štajerski meji in ko so tedaj poklicali par letnikov našega vojaštva za nekaj tednov pod orožje, tedaj sta poslanca Kopač in Kristan pričela v Beogradu kričati. Njihovo časopisje je na dolgo in široko protestiralo proti temu vpoklicu ter zavajalo naše ljudi do protizakonitih korakov. Ko pa mobilizira njihov prijatelj in pokrovitelj, nimamo grajalne besede, vsaj gre, recimo, za — socialističen neomilitarizem.

Političen pregled.

Zakon o državljanstvu v Narodnem predstavništvu. Beograd, 23. junija. V zadnji seji Narodnega predstavništva so se pojavila glede državljanstva tujerodnih elementov v naši kraljevini različna mnenja. Vsled tega so bili §§ 5, 6 in 7 omenjenega zakonskega projekta vrnjeni odboru, da vprašanje znova prouči. Odbor je imel danes dopoldne in popoldne v tej zadevi posvetovanja in razprave v prisotnosti ministra dr. Kramerja. Razprava še ni končana, zaradi tega je bil v današnji seji Narodnega predstavništva, v kateri bi se morala nadaljevati specialna debata o zakonu o državljanstvu, ta predmet odstavljen z dnevnega reda in pride v eni prihodnjih sej na vrsto.

Beograd, 23. junija. Danes bi bilo moralo priti v Narodnem predstavništvu na dnevni red tudi vprašanje o izročitvi poslanca Petejana, katerega tožijo kot odgovornega urednika ljubljanskega „Napreja“ ljubljanski notarji, češ, da je v nekem članku obdolžil notarje, da izrabljajo delovne sile svojih uradnikov. Imunitetni odbor pod predsedstvom profesorja Poliča predlaga izročitev, izgleda pa, da odbor v tem vprašanju ne bo imel sreče. Velika večina poslancev stoji namreč na stališču, da „Naprejev“ članek ne pomenja osebne žalitve enega ali drugega notarja, ampak vsebuje le dopustno kritiko žurnalista, oziroma poslanca nad razmerami, ki so vladale, oziroma še vladajo med gotovo kategorijo uslužbencev in njih šefi. Verjetno je, da bo parlament izročitev poslanca Petejana odklonil.

Italijani delajo neprilike tudi v Beogradu. Beograd, 23. junija. Pri italijanskem noslaništvu v Beogradu se je pripetilo, da je poslaništvo odredilo vizum na potne liste, ki jih je izdal za potovanje hrvatski ban. Notranji minister je v sporazumu z ministrskim predsednikom Protićem interveniral v tej zadevi v Parizu.

Pohod proti Mažarski. LDU Bukarešta, 23. junija. (RDU Dacia). Vse ententne čete v Romuniji so dobile povelje, naj bodo pripravljene na pohod. Te čete naj bi sodelovale pri ofenzivi proti Mažarski.

LDU Sibinj, 23. junija. (RDU Dacia). Mažarska protivlada grofa Karolyja v Aradu je poslala romunski vladi spomenico, v kateri izjavlja, da soglašja z ofenzivo proti mažarski vladi svetov in prosi, naj bi se priznali njeni mažarski polki, ki se naj jim dovoli boriti na romunski strani.

Slab položaj boljševikov. LDU Rotterdam, 23. junija. (DunKU). Glasom „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ poroča „Daily Mail“ iz Helsingforsa: Trockij je na zborovanju osrednjega sovjeta v Moskvi imel govor, v katerem je izjavil, da je vojaški položaj boljševikov kar najslabši, in sicer ne samo radi ogrožanja Petrograda, marveč tudi radi porazov v južni Rusiji. Ako bo boljševizem imel še več takih porazov, mu ne bo več mogoče kriti potrebe železa, premoga in žita.

Dnevne novice.

Vspored slavnostij v proslavo Vidovega dne, katere priredi mestno poveljstvo v Mariboru s sodelovanjem vojaške godbe in

moškega pevskega zbora pod vodstvom g. deželno sodnega svetnika Oskarja Deva. 1. Dne 28. junija je vojaški praznik za celo garnizijo mariborsko. 2. Na predvečer dne 27. junija t. l. ob 20. uri vojaški mirozov z godbo in pohod po glavnih ulicah po mestu in sicer: Od domobranske vojašnice po Meljski, Bismarkovi ulici mimo okrajnega glavarstva po Grajski, Gosposki ulici na Stolni trg, po Župnijski, (Pfarrhofgasse) Schmidererovem drevovedu in Koroški cesti na Glavni trg, po Vitrinjski ulici, Grajskem trgu, Tegetthofovi ulici v vojašnico. Med pohodom se priredijo serenade pri stanovanju g. generala Maister-a, pred okrajnim glavarstvom, pred knezoškofijsko palačo in rotovžem. Serenado izvaja vojaška godba in pevski moški zbor. 3. Dne 28. junija ob 6. uri rano slovesna budnica z vojaško godbo in pohod po mestu v istem vspredu kakor na predvečer dne 27. junija brez izvajanja serenad. 4. Ob 9. uri predp. slovesna sv. maša v franč. cerkvi. 5. Od 11. uri 30 minut do 12. uri 30 minut promenadni koncert v mestnem parku, katerega proizvaja vojaška godba.

Čudno postopanje nekaterih slovenskih obrtnikov. Dejstvo je, da dobiva danes Maribor od dne do dne bolj slovensko lice. Tudi nemški obrtniki in trgovci so obesili slovenske napise. S tem pa še ni rečeno, da so se tudi v svoji notranjščini izpreobrnil. Mi jih bomo le tedaj v resnici spoznali za svoje, če bomo videli, da res čutijo z nami. Imamo obrtnike, ki zahtevajo, naj jih Slovenci podpirajo — oni pa nočejo kupovati pri Slovencih, marveč naročajo izključno pri nemških tvrdkah. K nam hodijo ljudje ter se pritožujejo. Nočemo danes imenovati nobenega imena, vendar bomo pa prisiljeni storiti to, kajti kako pridejo Slovenci do tega, da bodo indirektno podpirali najzagrizenejše nemške podjetnike. Pa brez zamer!

Na občnem zboru „Tiskovne zadruge“ v Mariboru, ki se je vršil v torek, sta bila pri nadomestnih volitvah izvoljena v odbor dr. Ljudevit Pivko, profesor v Mariboru in dr. Viktor Kac, zobozdravnik v Mariboru.

Promenadni koncert vojaške godbe se vrši v četrtek 26. t. m. od 17. do 18. ure v mestnem parku. Iskreno pozdravljamo ta korak.

Koncert mariborske „Glasbene Matice.“ Vedeli smo, da bo ta prireditev nekaj izvanrednega, toda tega ni nihče pričakoval. Poznam g. Deva in njegovo delovanje. On ni umetnik, ki vrže ljudstvu pesem, češ, tu jo imaš, če je sprejmeš, dobro, če ne, kaj mi mar, jaz sem jaz. On zapoje med narodom in zato hoče tudi z narodom peti. In to ravno je pomembno, kajti le na ta način oživi svojo in narodno pesem. Njegovi pevci se morajo podvreči šoli, on išče če treba v vsakem posamezniku dokler ne najde gotove saj nekoliko umetniške sile. To je ravno umetnost to silo najti in jo vzbuditi, ter voditi pevca po polju narodne pesmi. Götzova dvorana je lepa in če jo primerjamo spodobnimi dvoranami, dokaj akustična. Zelo lepa je bila koroška „Pojdem v rute“, kranjska narodna „Na vas“ in goriška narodna „Dobro jutro ljubca moja.“ Po fantovsko urezani: „To so fantje, k' so vsi soldatje, vsi za Maistrom pojdejo“, je nastalo veliko navdušenje in ploskanje dolgo ni prenehalo. Zboru je čestitati, to je res dober glasovni material. Ti lirični tenorji, ki kadar je treba zadone in zaorijo, da se človeku srce smeje, a drugič plavajo nežno kakor igrajoči valčki. Tudi basi so bili zelo dobri. Nedvedovega „Popotnika“ je g. Živko prav lepo pel. „Vodnikov venec“, zlasti „Ilirija oživljena“ je gledalce fasciniral; le orkester je bil malo slab. Pesmi, ki jih je pela g. Mira Costaperaria, so bile zapete tako krasno, da pri koncu vsake ni ponehal aplavz. Videlo se je, kako je pevka ugajala in občinstvo ji ni moglo drugače izkazati svoje zahvale; tako da je skoro prisiljena navrgla še par pesmic. Koncerta se je udeležilo tudi nekaj Nemcev, dobro, da bodo saj vedeli nekoliko bolj ceniti naš narod in nas polagoma jeli spoznavati. Čudil sem se le, da razun prijatelja g. Prelovca, nisem opazil nobenega ljubljancana, zastopnika „Glasbene Matice“,

kar me je neprijetno dirnilo, saj to je bil vendar za nas velik trenutek. — G. S.

Koroški interniranci. V zadevi internacij je vlada sklenila: Ker Nemci niso izpolnili pogojev premirja in še vrh tega zelo slabo ravnaajo z našimi interniranci, se Nemcem, ki se še pri nas pridružujejo v internaciji, ne bode moglo še bolj olajšati položaja, kakor se je že pričenjalo in se jih še ne bo izpustilo, dasi je bilo to že pripravljeno. Nadaljne postopanje je popolnoma odvisno od stališča, katerega se bodo držali Nemci glede naših internirancev. —

Razpis dražbe. Dne 5. julija 1919 ob 9. uri zjutraj se vrši v Slovenski Bistrici na licu mesta dražba dveh lesenih barak. V pogoje je mogoče pogledati pri občinskih uradih v Slovenski Bistrici, Gornji Bistrici, Poljčanah, Makolah, Črešnjevcu, St. Martinu ter pri okrajnem glavarstvu Maribor., soba št. 1. Ing. Krivanec.

Zyeza voj. invalidov naznanja, da je umrl član tovariš Simčič Josip v Gaberju pri Celju, kateri je šele 14 dni kot zaveden član deloval v prid šele osnovani organizaciji. Pogreb istega se je vršil dne 19. junija 1919 popoldan, katerega se je udeležila tudi deputacija zveze in z kratkim nagrobnim nagovorom, iskazala zadnjo čast. Z isto priložnostjo je podala gospi umrlega prvo podporo od 100 K.

Na občnem zboru Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani se je med drugim sklenilo: Vse prejšnje zveze na Kranjskem in Štajerskem likvidirajo, namesto njih se organizirajo odseki. Eden organizatoričen odsek je za Štajersko, katerega načelnik je dr. Bergmann v Žalcu, ki sestavi po potrebi pododseke za posamezne okoliše. Na njega se naj obračajo vsa društva, ki se nameravajo reorganizirati. Sklenila so se dalje enotna pravila za vsa društva in za vse župe in enotno uniformiranje; novi kroji pa se za sedaj vsled draginje blaga ne nabavijo. Izda se tu vezbenik za enotno poveljevanje (pri redovnih in pri vajah z orodjem) v najkrajšem času. Od občnega zbora potrjena enotna pravila izidejo v prihodnji številki „Gasilca“, kateri se vpošlje ysem dozđaj včlanjenim gasilcem v jugoslovanski gasilski zvezi, katera šteje dosedaj čez 300 društev in čez 8000 članov.

„Vozni red“ veljaven od 1. junija 1919 za vse proge Slovenije z najvažnejšimi priključki ostalih prog Jugoslavije je ravnokar izšel v založbi Ig. pl. Kleinmayer & Ferd. Bamberg v Ljubljani. Poleg voznega reda ima tudi tarif za prevoz potnikov, psov in abecedni seznam vseh železniških postaj v Sloveniji. Cena je 2 kroni. Priporočamo ga vsem.

Otvoritev rednega prometa na Koroškem v zasedenem ozemlju. Z 10. junijem je bil otvoren na progi Dravograd—Meža—Št. Pavel v Labudski dolini in Jesenice—Svetna vas—Borovlje reden osebni promet. Na progi Dravograd—Meža—Št. Pavel v Labudski dol. vozijo redno vlaki z odhodi z Dravograda Meže ob 7.59, 11.58; prihodi v Št. Pavel v Labudski dolini 8.49, 12.44; odhodi iz Št. Pavla v Lab. dol. 10.36, 15.41, prihodi v Dravograd Meža 11.24 in 16.26. Na progi Jesenice—Svetna vas—Borovlje pa vlaki z odhodom iz Jesenic ob 10.05, prihodom v Borovlje 11.47; ter odhodom iz Borovelj ob 16.10 in prihodom na Jesenice ob 18.10.

Zapleujeni konji. Pred par dnevi je bil v Mariboru inhibiran konjski transport, ki je bil namenjen iz Zagreba na Dunaj in ki je bil označen kot klavna živina. Konji so se zaplenili na višji ukaz iz Beograda. Konj je bilo 187, od katerih jih je vojaški živinozdravnik Hinterlechner zaplenil 103. Večina teh konj se bo v soboto ob 10. dopoldne oddala po nizki ceni v topniški vojašnici kmetovalcem. Prekupovalci so izključeni. V prvi vrsti pridejo v poštev obmejni Slovenci iz slovenjegraškega okraja, ki so pri zadnji nemški invaziji izgubili konje, nadalje kmetovalci iz mariborskega okraja. Kmetovalci in posestniki, katerim so bili svojčas konji odvzeti ali so trpeli kakšno škodo, naj prineso rumene listke oziroma utemeljene prošnje s seboj ter jih naj 28. t. m. med 8. in 10. uro izročijo poslujočemu živinozdravniku v topniški vojašnici.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V torek, dne 24. junija.

Trije roparski umori, rop in več tatvin.

Žalostna slika duševne in npravne propalosti se je razgrnila v porotni dvorani v soboto, včeraj in danes: razkrajajoče posledice vojne, ko ljudje izgube vsak čut za poštenost in izgube spoštovanje pred tujo lastnino in tujim življenjem. Isti pojavi, ki se pri drugih narodih, kjer so se pojavili v velikem obsegu, imenujejo boljše vizem, so se pri posameznikih v naših krajih tudi pojavili, ko jim je vojna vzela vsako moralno oporo, pa tudi spoštovanje zakonov in strah pred kaznjivo.

Štirje mladi zločinci iz slovenjebistriškega okraja so danes sedeli na zatožni klopi: Franc Kropec, 23 letni rudar in vojaški ubežnik iz Štatenberga, Franc Kodrič, 22 let stari posestniški sin v Pečkah, njegov 19 let star brat Alojz Kodrič in 17 letni delavec Jožef Babšek v Pečkah.

Franc Kodrič se je imel zagovarjati zaradi treh roparskih umorov, ropa in tatvin, Franc Kodrič zaradi enega roparskega umora, ropa in tatvin, Alojz Kodrič zaradi enega roparskega umora in tatvin, Jožef Babšek pa zavoljo ropa in tatvin. Morili, ropali in kradli so večinoma skupno ob času političnega prevrata lansko jesen, ko je prenehala nele disciplina pri vojaki ampak tudi vsak rešpekt pred zakoni in pred kaznujočo pravico, ko je tudi Franc Kropec med svojimi tovariši razširjal novi nauk: »Zdaj je prišel čas, ko človek sme delati, kar hoče, ne da bi se mu kaj zgodilo...«

Zato pa jih je tudi zadela roka pravice. Po dvadnevni kazenski razpravi je bil obsojen Franc Kropec na smrt na vešalah, Franc Kodrič na smrt na vešalah, Alojz Kodrič na osem let težke ječe, ker še ni 20 let star in ne more biti obsojen na smrt, Jožef Babšek pa na štiri leta težke ječe.

Oproščen je bil Franc Kropec enega umora, Franc Kodrič in Jožef Babšek pa nekaterih manjših tatvin. Nekateri tovariši in tovarišice današnjih obtožencev se bodo morali še posebej zagovarjati zaradi tatvin in udeležbe pri tatvinah.

Roparski umor v Pečkah.

V pondeljek 11. novembra lanskega leta je nek dninar našel v potoku, ki teče skozi Pečke, moško truplo, slečeno do srajce in gat. V mrliču so spoznali godca Jakoba Motalna, ki je prejšnji večer zadnji zapustil Mlakarjevo gostilno. Ker so bili Franc Kropec ter Franc in Alojz Kodrič prejšnji večer v Mlakarjevi gostilni in ker so na zelo slabem glasu, so jih orožniki aretirali in naredili pri Gregorju Babšku, starem očetu bratov Kodričev, hišno preiskavo. Pod senom na dilah so našli celo Motalno obleko, klobuk in črevlje ter odejo, ki jo je Motaln zvečer kupil v gostilni. Na to sta brata Kodrič priznala, da sta prejšnji večer po dogovoru s Kropcem napadla Motalna, ki ga je Kropec z bajonetom zabodel v vrat, na kar so ga vsi trije slekli in vrgli truplo v potok. Oropane reči sta doma skrila v namenu, da bi si jih s Kropcem razdelila. Potem je tudi Franc Kropec priznal dejanje in rekel, da je našel pri umorjenem Motalnu samo mošnjo z 1 krono denarja; krono je obdržal, mošnjo pa je z nekimi Motalnovimi papirji vred vrgel v potok.

Vsi trije so bili prejšnji večer v gostilni pri Mlakarju in Alojz Kodrič je izrazil željo, da bi rad imel Motalno harmoniko, Franc Kodrič odejo, Kropec, ki je kot vojaški ubežnik hodil v uniformi, pa civilno obleko. Ko je Motaln zapustil krčmo, so se vsi trije spustili v tek za njim, Kropec ga je zabodel z bajonetom v vrat, vsi trije so ga slekli in nato sta ga Kropec in Franc Kodrič vrgla v potok. Brata Kodrič sta tudi pri razpravi priznala, da sta se udeležila roparskega na-

pada, glavno krivdo pa zvrčata na Kropca, češ da sta mu pomagala, ker sta se ga bala. Kropec je baje pravil, da se ga celo orožniki bojijo, ker bi ga sicer kot ubežnika že davno aretirali. Pa to jima ni dosti pomagalo, obsojeni so bili vsi trije.

Da pa je Franc Kropec navzlic svoji mladosti silno nevaren človek, je vedela vsa okolica in se ga bala. Leta 1914 je bil sicer potrjen k vojakom, a se je potikal po leti 1918 večinoma okrog kot ubežnik. Ker ni maral dela, se je pogosto shajal s sorodnikom Francem in Alojzom Kodričem, ki sta mu bila verna druga. Proti tema dvema in proti svoji ljubici Uršuli Babulč se je nekaterikrat izrazil, da je že več ljudi umoril in po umoru Jakoba Motalna je pripovedoval Alojziju Kodriču, da je Motaln že tretji človek, ki ga je on zaklal.

Tako je polagoma prišel na dan umor neznanega vojaka na Pragerskem.

Dne 15. junija 1918 se je ob nekem jarku na travniku blizu tako imenovane »črne poti« v gošči med Pragerskem in Spodnjo Polskavo našlo truplo neznanega vojaka v takem položaju, da se je dalo sklepati, da je bil vojak po hudi borbi z napadalcem umorjen in oropan. Pri mrliču se niso našle nobene listine in nikak denar. Plašč, katerega je imel na sebi, bluza in celo srajca je bila na prsih odpeta, črevlje je imel sezute in gamaše odvite, kar jasno kaže, da je storilec očitno iskal pri umorjenem denar ne le pod obleko, ampak celo v njegovih črevljih, kjer so ga vojaki radi skrivali.

Kdo je bil umorjeni in oropani vojak, se ni dalo dognati. Pri raztelesenju se je pokazalo, da je mrlič ležal že kakih 10—14 dni na travniku in da je imel dve smrtni poškodbii v srce in trebuh in eno lahko v prsi. Srce je bilo zadeto z ostrim orodjem, bajonetom ali ostrim nožem.

Franc Kropec je spočetka trdovratno tajil ta umor, koncem marca pa se je iz lastnega nagiba dal privedi pred preiskovalnega sodnika in se mu odkritosrčno izpovedal, da je on umoril neznanega vojaka blizu Pragerskega, ker ga je neznanec hotel oddati orožnikom kot ubežnika. Pri poznejšem zaslišanju je priznal tudi, da mu je vzel okrog 100 K denarja.

Pri razpravi je Kropec ta umor zopet tajil, a brez uspeha. Ker se popis, ki ga je podal v preiskavi, strinja glede kraja in dejanja popolnoma z ugotovitvami sodne komisije lansko poletje na licu mesta, so izrekli porotniki z 8 glasovi, da je Kropec kriv tudi tega roparskega umora.

(Nadaljevanje sledi jutri).

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Hitra rešitev naših teritorialnih vprašanj.

Pariz, 24. junija 1919. Wilson

želi, naj se določitve glede vprašanj ozemelj v mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo izgotove še pred njegovim odhodom. Nadaljna določila naj se izdajajo potem pod sodelovanjem Lansinga in Houseja. Posvetovanja glede vprašanj mej se naj vsled tega izvrše še tekom tedna, če treba, tudi brez Italijanov.

Potopitev nemškega brodovja.

Amsterdam, 24. jun. »Times« poroča, da pride poveljnik potopljenega nemškega brodovja podadmiral Reuter pred vojno sodišče, ker je stem, da je ladje potopil, prelomil določbe premirja.

London, 24. junija. Približno 800 nemških častnikov in mož, ki so potopili nemško brodovje, je na potu v internacijo.

Položaj v Italiji.

New York, 24. junija 1919. Pariški poročevalci newyorških časopisov brzojavljajo, da smatrajo v Parizu položaj v Italiji za nevaren. Zaupni in drugi viri poročajo soglasno, da je finančni položaj Italije zelo neugoden in da je denar vsak dan manj vreden.

Curijh, 24. junija. »St. Gallener Tagblatt« poroča iz Italije, da vlada tam popolnoma drugo razpoloženje proti deželam, s katerimi se je Italija do sedaj vojskovala. Posebno v ljudskih zborovanjih se to jasno kaže.

Versaillski mir.

St. Germain, 24. junija 1919. Wilson in Clemenceau sta bila danes v Versaillesu, da izvršita zadnje priprave.

Versailles, 24. junija 1919. Dan podpisu miru še ni določen, vendar se pa ne bo izvršil pred četrtkom, ker nemški delegatje ne morejo prej priti v Pariz in ker mora biti končna pogodba, ki mora vsebovati imena nemških poverjenikov, nanovo tiskana. Računajo celo s tem, da bodo podpisali še le v soboto. Italijo bodo baje pri podpisu zastopali še Sonnino, Crespi in poslanik Imperiali, ker Tittoni ne more pred koncem tedna priti v Pariz.

Uspehi češkoslovaških čet.

LDU. Praga, 24. junija. (ČTU.) Isti čas, ko je general Pelle poslal vrhovnemu poveljniku madžarskih čet znano brezzično brzojavko, so naše čete izvojevale na zahodnem delu fronte uspehe. Grupa general Mittelhauser: V komarovskem odseku smo zavzeli Ogyallo, severno odtod pa Bajcs pri Cifaris, južno-vzhodno Nitre smo sovražnika, ki se je ob podpori topništva žilavo branil, obkolili. Nekaj km južno od Pukanca vzhodno od Nitre in Krupine smo napredovali. Tukaj je nasprotnik zastavil sveže rezerve. Njegov ljuti ponočni napad v smeri na Detvo smo razpršili še pred svojimi postojankami. Južno Tisovca smo sovražnikove, ves dan trajajoče ljute napade odbili s protinapadom. V naših rokah ste ostali 2 strojnici. Skupina general Emoque: V splošnem je položaj neizpremenjen. Močni sovražni napad severno-zahodno od Prešova se je razbil v našem ognju. Vse naše postojanke so ostale v naši oblasti. Naši letalci so včeraj delovali zelo živahno. Bombardirali so Levice. Pri tem se je 1 izmed letal spustilo v nižino ter razkropilo sovražno baterijo, postavljeno na Glavnem trgu v Levicah.

Sedež zveze narodov — London.

LDU. Pariz, 24. junija. Poljska brzojavna agentura javlja: Svet četvorice je določil London za sedež Zveze narodov in gospodarskega sveta.

I. Mariborski bioskop

Tegethollova cesta.

Največje in najimnitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od srede 25. do 27. junija 1919:

Krasen nov spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 1½, 16., 18. in 20. uri zvečer.

Prodaja!

2 veliki mizi, 1 nov email kotel, pečne cevi, 1 velik pločevinast pisker, štelaže, mala šolska tabla se proda v četrtek, dne 26. t. m. ob 10. uri dopoldne pri »Gambrinu« (dvo-rišče), otroška vojna kuhinja.

Zahvala.

Podpisani odbor „Stanovske zveze slov. akademikov v Zagrebu“, podružnica Maribor, smatra za svojo častno dolžnost, da se tem potom javno zahvali vsem onim činiteljem, ki so bodisi na ta ali na oni način pripomogli k tako lepemu moralnemu in materijalnemu uspehu akademskih prireditev v Mariboru.

V prvi vrsti gre zahvala naši neumorno delavni pokroviteljici blagorodni gospej general Maistrovi, načelnici cvetličnega odseka gospej dr. Poljančevi, gospej poverjenikovi dr. Verstovšekovi, ki je prevzela protektorat nad plesom in vsem onim požrtvovalnim narodnim damam, ki so sodelovale pri bufetih, odnosno darovale pecivo in tobak. Zahvaljujemo se vs našim vrlim gospodičnam in gospodom, ki so marljivo prodajali cvetke. Nadalje se iskreno zahvaljujemo vsem onim rodoljubom iz dežele, ki so prispevali k naši slavnosti bodisi v naturalijah (vino) ali pa v denarju. Zahvalno nam je omeniti slavno posojilnico v Narodnem domu, ki nam je dala oba večera dvorano brezplačno na razpolago, g. kapelnika Herzoga ter g. postajenačelnika Stefina, ki nam je omogočil razsvetljavo obeh dvoran. Slednjič se pa najtopljeje zahvaljujemo mariborskemu »Orlu« in pa mariborskim dijakom, ki so nakazali del čistega dobička svojih prireditev našemu odboru.

Čisti dobiček vseh prireditev znaša: 29.574 K. Denar je naložen na tekoči račun „SZSA v Zagrebu“ v ljubljanski kreditni banki.

Maribor, dne 24. junija 1919.

Za odbor „SZSA v Mariboru“:

Makso Šnuderl, predsednik, Miloš Vauhnik, podpredsednik, Stanko Moškon, tajnik in blagajnik, Franjo Štuhec, gospodar.

Dopisi.

Mariborska okolica. Včeraj sem napravil izlet v Pekre. Grem mimo prve gostilne, ki je slovenska. Nobenega človeka, kljub temu, da je poznan kot zaveden Slovenec. Grem naprej, ker slišim godbo. V sosedni gostilni igra 2 godbi, pleše se na prostem in v sobi. No, to je pa veselo, si mislim, privoščim si malo krepčila, potem pa naprej v Limbuš. A kmalu mi je minula volja za krepčilo in počitek. Sama nemška gospoda s plavicami, jugoslovanski vojaki z nemškimi frajlami, ki so imele plavice v laseh; tudi kaj želim, sem bil vprašan v blaženi nemščini. Zdelo se mi je, da sem v Berlinu. Vstal sem, da grem. V tem hipu pride vojak od godbe in prosi zopet v nemškem jeziku, da dam nekaj za godbo. Medpotoma proti domu se mi pripeti sledeči slučaj: Neki četovodja gre z frajlo, ki je nosila plavice v rokah. Ko jo opozorim, naj s tem ne izziva, me četovodja prav nelepo nahruli z »verschwinden's«. Ali bi ne bilo umesno, da se nosenje plavic prepove. V Jugoslaviji si pač ne bomo dali dopasti, da se nas izziva s tem plevelom. Dobro še se spominjam na čase, ko slovenska dama ni bila varna življenja, če se je drznila na ulico z nageljem na prsih.

Krčevina pri Mariboru. Iz naše občine se pač malokaj kaj sliši. Smo navajeni molčanja; poprej smo morali, zdaj se oziramo na našo mlado državo — zato treba potrpeti. Vendar g. urednik, zabeležite sledeče: Leta 1915 se je občinski most podrl. Storili smo

vse potrebne korake, da bi se most popravil. Pa zaman! Ne pri županu, ne pri glavarju nismo dosegli ničesar. Župan je našel kratek izgovor: ni cementa! Sedaj so potekla 4 leta, a zganil se še ni nihče, da bi most popravil. Prišla je Jugoslavija in slovenski gerent v našo občino. Sedaj bo pa bolje, smo mislili. Prosili smo ga na vse pretege, naj most popravi. A glej čudo! Namesto tega da zabiti most ob obeh strani, da sedaj ne moremo niti hoditi čez. Hvala g. županu za to delo, to bi napravili tudi sami! Najmanjša občina skrbi za mostove. Je pri nas ne; menda za to, ker g. županu ni treba prek voziti.

Krčevina. Ali bi ne bilo možno, da bi tudi pri nas dobile ulice svoja imena? Tujec, ki koga išče, pač lahko tava 2 uri, predno najde hišno številko. Sledeči primeri: Št. 202 je blizu glavne ceste oziroma šole, št. 203 pa više od treh ribnikov. Kdo naj to najde?

Ljutomer. — Konjska dirka se vrši v nedeljo, dne 6. julija 1919 na dirkališču v Ljutomeru. Začetek ob pol 14 uri (pol 2. popoldne). — Ker je ta dirka prva v svobodni Jugoslaviji, hoče dijakalsko društvo isto prirediti sijnano z vojaško godbo. Po dirki koncert. Natančneji sporéd po lepakih Jugoslovani, sestre in bratje, počastite naše obmejne muropolske Jugoslovane na ta njihov staroobičajni narodni praznik s prav mnogobrojnim posetom. Sedaj imate lepo priliko, videti te obmejne kraje, to vrlo narodno, zavedno ljudstvo in njihove krasne, čile konje.

MALA OZNANILA.

Proda se preprosto snažno pohištvo. Koroška cesta št. 2, I. nadstr., desno.

Odvetnik

dr. Rudolf Ravnik

naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno iz Bismarkove ceste št. 11 v Mariboru v

Sodnijsko ulico št. 14, I. nadstropje (pred sodnijo). 3-2

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1.— K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Zdravilišče Rogaška Slatina

(poprej Rohitsch-Sauerbrunn)

Začetek zdraviliške sezije 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekte razposilja in na vprašanja odgovarja Ravnateljstvo državnega zdravilišča „Rogaška Slatina“.

Tomazič Peter

sodar

Maribor, Mlinska ulica 11

se priporoča!

4-1

Andrej Ham

čevliar

Maribor, Viktrinjska ul. 13

se priporoča jugoslovanskemu občinstvu!

Sprejme se tudi več čevlj. pomočnikov pod ugodnimi pogoji.

Restavracija in hotel

pri „Zamorcu“

(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe. — Najboljša jedila. — Klubova soba. — Prostoren vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

Bučno olje
Schichtovo milo
Krušna moka
Polenta moka
Pšenične otrobe
Žveplo za vinograde
Kava

vse po najnižji ceni

10-4

I. Sirk, Maribor

Glavni trg.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fond nad 4.000.000 K

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka sama.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.

Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predajme na vrednostne papirje in blago.

Izvršuje borzna naročila najkulantnije.